

Asia: VN/15021/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen tietokirjailijat ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Suomen tietokirjailijat ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Yhdistys edistää suomalaista tietokirjallisuutta, valvoo tietokirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja, tukee tietoteosten kirjoittajia sekä edistää jäsentensä ammattitaitoa ja -etiikkaa. Suomen tietokirjailijat ry on Suomen suurin kirjailijajärjestö, joka edustaa yli 3200:aa tietokirjailijaa, oppikirjailijaa ja tutkijaa.

HE-luonnoksessa tavoitteena on tarkentaa Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävän sääntelyä. Yleisradion ensisijaisena tehtävänä on hoitaa julkisen palvelun yleisradiotoimintaa. Yleisradion julkisen palvelun tehtävä on määritelty Yleisradiosta annetun lain 7 §:ssä, jonka mukaan yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja tulee mainitun lainkohdan mukaan tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti.

HE-luonnoksessa ehdotetaan lain 7 §:n 1 momenttiin lisättäväksi seuraavat virkkeet:
”Sisältöpalvelujen pääpainon tulee olla liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävissä julkaisuissa. Tekstimuotoisen sisällön tulee pääsääntöisesti liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun.” Ehdotetuilla säännöksillä rajoitettaisiin Yleisradio Oy:n mahdollisuutta julkaista tekstimuotoisia sisältöjä osana julkisen palvelun tehtävää.

HE-luonnoksen perusteluosiossa (s. 16) listataan ne poikkeukset, joissa tekstimuotoisen verkkosisällön ei tarvitsisi liittyä yhtiön liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun. Poikkeuksia koskevan listan kohdassa 6 on mainittu oppimiseen liittyvät verkkosisällöt.

Se, että oppimiseen liittyvien tekstimuotoisten verkkosisältöjen osalta ei HE-luonnoksessa edellytetä liityntää liikkuvaa kuvaa tai ääntä sisältävään julkaisuun, mahdollistaisi Yleisradio Oy:n toiminnan lauantamisen oppimisen alalla hyvinkin laajaksi. Julkisin varoin rahoitettava Yleisradio Oy voisi tämän poikkeuksen perusteella tarjota verkossa oppimateriaalikustantajien tarjontaan verrattavaa tekstimuotoista materiaalia tilanteessa, jossa painetuista oppimateriaaleista ollaan yhä enenevässä määrin siirtymässä verkkomateriaaleihin. Tilanne ei siten eroaisi merkittävästi lainsäädäntömuutoksen tarpeeseen johtaneesta, sanomalehtiä koskevasta tilanteesta.

Suomen tietokirjailijat ry:n jäsenistä merkittävä osa on oppikirjailijoita, jotka tekevät oppimateriaaleja eri oppimateriaalikustantajien tekijäryhmissä. Oppikirjailijat saavat oppimateriaalien myyntiin perustuvaa tekijänpalkkiota tekemistään ja kustantajalle luovuttamistaan oppimateriaaleista ja niiden tekijänoikeuksista. Oppimateriaalikustantajien toimintaympäristön haasteet heijastuvat siten myös oppikirjailijoihin.

Muutoslain perusteluissa olisikin oppimiseen liittyvien tekstimuotoisten verkkosisältöjen muodostaman poikkeuksen määrittelyyn kiinnitettävä erityistä huomiota. Poikeus tulisi muotoilla niin, että kaupallisten oppimateriaalikustantajien tarjontaan verrattavat verkko-oppimateriaalit jäävät poikkeuksen ulkopuolelle. Tämä on tarpeen, jotta oppimateriaalikustantajien ja oppikirjailijoiden toimintaedellytykset turvataan jatkossakin.

Lundelin Satu
Suomen tietokirjailijat ry